ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 20. novembra 2008 *

Vo veci C-1/07,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Landgericht Siegen (Nemecko) z 29. novembra 2006 a doručený Súdnemu dvoru 3. januára 2007, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

Frankovi Weberovi,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas (spravodajca), sudcovia J. Klučka, U. Lõhmus, P. Lindh a A. Arabadjiev,

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: R. Grass,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— pán Weber, v zastúpení: W. Säftel, Rechtsanwalt,

— talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

— portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: G. Braun a N. Yerrell, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 17. júla 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 91/439/EHS z 29. júla 1991 o vodičských preukazoch (Ú. v. ES L 237, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 317), zmenenej a doplnenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 z 29. septembra 2003 (Ú. v. EÚ L 284, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 447, ďalej len „smernica 91/439“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania vedeného proti pánovi Weberovi za vedenie motorového vozidla na nemeckom území 6. januára 2006 bez toho, aby bol držiteľom príslušného vodičského preukazu.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Prvé odôvodnenie smernice 91/439 stanovuje:

„… pre účely spoločnej dopravnej politiky a ako príspevok k zlepšeniu bezpečnosti cestnej premávky ako aj uľahčeniu pohybu osôb sídliacich v členskom štáte inom než kde skladali vodičské skúšky, je žiadúce, aby vzor spoločenstva vodičských preukazov jednotlivých členských štátov bol uznávaný členskými štátmi bez povinnosti výmeny preukazov."

4 Štvrté odôvodnenie tejto smernice stanovuje:

„… z dôvodu bezpečnosti cestnej premávky, by mali byť uložené minimálne požiadavky pre vydanie vodičského preukazu."

5 Posledné odôvodnenie smernice 91/439 spresňuje:

„… aj pre účely spojené s bezpečnosťou cestnej premávky, členské štáty by mali byť schopné použiť svoje vnútroštátne opatrenia na odňatie, pozastavenie a zrušenie vodičských preukazov všetkým držiteľom vodičských preukazov, ktorí majú zvyčajné bydlisko na ich území.“

6 Článok 1 ods. 2 uvedenej smernice stanovuje:

„Vodičské preukazy vydané členskými štátmi sa vzájomne uznávajú.“

7 Podľa článku 7 ods. 1 písm. a) a b) smernice 91/439 sa vodičské preukazy vydajú len tým žiadateľom:

„a) ktorí zložili testy zručnosti a chovania a teoretické testy a ktorí sú zdravotne spôsobilí, v súlade s ustanoveniami prílohy II a III;

b) ktorí majú zvyčajné bydlisko na území členského štátu vydávajúceho preukaz, alebo môžu poskytnúť dôkaz, že tam študovali po dobu aspoň šiestich mesiacov.“

8 Článok 7 ods. 5 smernice 91/439 stanovuje:

„Žiadna osoba nesmie byť držiteľom vodičského preukazu viac než jedného členského štátu.“

9 Článok 8 ods. 2 a článok 8 ods. 4 prvý pododsek tejto smernice stanovujú:

„2. Pokiaľ zásada teritoriality právnych predpisov z oblasti trestného práva a polície neustanovuje inak, členské štáty, v ktorých má držiteľ svoje zvyčajné bydlisko, môžu uplatniť svoje vnútroštátne opatrenia na obmedzenie, prerušenie, odobratie alebo zrušenie vodičského oprávnenia držiteľovi vodičského preukazu vydaného iným členským štátom a ak je nevyhnutné vymeniť preukaz pre tento účel.

…

4. Členský štát môže odmietnuť uznať platnosť akéhokoľvek vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorá na území predošlého členského štátu podlieha opatreniam uvedeným v odseku 2.“

Vnútroštátna právna úprava

10 § 3 ods. 1 a 2 zákona o cestnej premávke (Straβenverkehrsgesetz) v znení uplatniteľnom v čase skutkových okolností vo veci samej (BGBl. 2006 I, s. 1958, ďalej len „StVG“) stanovuje:

„(1) Ak sa preukáže, že osoba nie je spôsobilá alebo schopná riadiť motorové vozidlo, orgán zodpovedný za vydávanie vodičských preukazov jej vodičský preukaz odníme. Pokiaľ ide o zahraničný vodičský preukaz, má odňatie — aj keď vyplýva z iných predpisov — účinok odňatia práva používať vodičský preukaz v Nemecku. § 2 ods. 7 a 8 sa uplatní *mutatis mutandis*.

(2) Odňatím vodičského preukazu zaniká vodičské oprávnenie. V prípade zahraničného vodičského preukazu zaniká právo viesť motorové vozidlo v tuzemsku…“

11 § 21 ods. 1 StVG stanovuje:

„(1) Trestom odňatia slobody až na jeden rok alebo peňažným trestom sa potrestá,

1. kto vedie motorové vozidlo, hoci nie je držiteľom potrebného vodičského preukazu alebo ak mu bolo vedenie motorového vozidla zakázané podľa § 44 trestného zákona alebo podľa § 25 tohto zákona.“

12 § 28 ods. 1, 4 a 5 nariadenia o prístupe osôb do cestnej premávky (nariadenie o vodičských preukazoch) [Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)] z 18. augusta 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2214, ďalej len „FeV“) v znení nariadenia zo 14. júna 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1329) stanovuje:

„(1) Držitelia platného vodičského preukazu [Európskej únie] alebo [Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len ‚EHP‘)], ktorí majú zvyčajné bydlisko v zmysle § 7 ods. 1 alebo 2 v Nemecku, môžu — s výhradou obmedzení podľa odsekov 2 až 4 — viesť v rozsahu svojho oprávnenia v tuzemsku motorové vozidlo. Pravidlá stanovené pre zahraničné vodičské preukazy sa musia dodržiavať aj v Nemecku. Predpisy tohto nariadenia sa použijú na tieto vodičské preukazy, pokiaľ nie je stanovené inak.

…

(4) Oprávnenie podľa odseku 1 neplatí pre držiteľov vodičského preukazu [Únie] alebo EHP,

…

3. ktorým bol vodičský preukaz v Nemecku predbežne či právoplatne odňatý súdom alebo s okamžitou vykonateľnosťou či právoplatne odňatý správnym orgánom, alebo ktorým sa vydanie vodičského preukazu právoplatne zamietlo, alebo ktorým sa vodičský preukaz neodňal len preto, lebo sa ho medzitým vzdali…

…

(5) Právo používať vodičský preukaz [Únie] alebo EHP v Nemecku podľa niektorého z rozhodnutí uvedených v ods. 4 bodoch 3 a 4 sa udeľuje na žiadosť, pokiaľ dôvody odňatia alebo prekážky používania už pominuli. …“

13 § 46 ods. 1 FeV stanovuje:

„Ak sa preukáže, že držiteľ vodičského preukazu nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo, orgán zodpovedný za vydávanie vodičských preukazov mu ho odníme. To platí najmä v prípade chorôb či nespôsobilostí v zmysle príloh 4, 5 a 6, alebo závažných či opakovaných porušení zákona o cestnej premávke alebo trestného zákona, ktoré vylučujú schopnosť riadiť motorové vozidlo.“

14 Článok 46 ods. 5 FeV stanovuje:

„Odňatím vodičského preukazu zaniká vodičské oprávnenie. V prípade zahraničného vodičského preukazu zaniká právo viesť motorové vozidlo v tuzemsku.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

15 Dňa 18. septembra 2004 bolo zistené, že pán Weber, nemecký štátny príslušník bývajúci v Nemecku, riadil motorové vozidlo pod vplyvom omamných látok (konopy a amfetamínov). Za toto porušenie mu bola správnym rozhodnutím okresu Siegen-Wittgenstein zo 17. novembra 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. decembra 2004, uložená pokuta a bol mu na jeden mesiac pozastavený jeho nemecký vodičský preukaz.

16 Dňa 18. novembra 2004 bol pánovi Weberovi magistrátom Karlove Vary (Česká republika) vydaný vodičský preukaz pre skupiny vozidiel A1, A, B a AM s platnosťou desať rokov. Na preukaze sa nachádzal aj údaj, že 16. novembra 2004 zložil skúšku odbornej spôsobilosti.

17 Dňa 7. januára 2005 Ordnungsamt Siegen-Wittgenstein (Okresný poriadkový úrad v Siegene-Wittgensteine) oznámil pánovi Weberovi listom, že vzhľadom na porušenie zistené 18. septembra 2004 skúma v správnom konaní jeho spôsobilosť viesť motorové vozidlo. Vo februári 2005 odovzdal pán Weber správnemu orgánu svoj nemecký vodičský preukaz.

18 Ordnungsamt Siegen-Wittgenstein svojím rozhodnutím zo 17. marca 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť 6. apríla 2005, rozhodol podľa § 3 ods. 1 StVG a § 46 ods. 1 FeV o odňatí nemeckého vodičského preukazu pánovi Weberovi, čo podľa § 3 ods. 2 StVG a § 46 ods. 5 druhej vety FeV spôsobilo zánik práva viesť motorové vozidlo v Nemecku.

19 Rozsudkom Amtsgericht Siegen z 22. augusta 2006 bol pán Weber odsúdený podľa § 21 StVG za vedenie motorového vozidla bez vodičského preukazu, pričom toto porušenie bolo zistené 6. januára 2006 pri cestnej kontrole policajnou hliadkou.

20 Pán Weber podal proti tomuto rozsudku na Landgericht Siegen odvolanie, ktorým sa domáhal oslobodenia, pričom tvrdil, že ako držiteľ českého vodičského preukazu bol podľa zásady uvedenej v článku 1 ods. 2 smernice 91/439, t. j. zásady vzájomného uznávania vodičských preukazov vydaných členskými štátmi, oprávnený pokračovať vo vedení motorového vozidla.

21 Za týchto okolností Landgericht Siegen rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 1 ods. 2 v spojení s článkom 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 vykladať v tom zmysle, že bráni členskému štátu, aby na svojom území neuznával, prípadne odoberal vodičské oprávnenie vyplývajúce z vodičského preukazu vydaného iným členským štátom a tým aj platnosť tohto vodičského preukazu z toho dôvodu, že jeho držiteľovi bolo v prvom uvedenom členskom štáte odobraté vodičské oprávnenie po tom, čo mu v inom členskom štáte bol vydaný tzv. druhý vodičský preukaz Európskej únie, pokiaľ je odobratie vodičského oprávnenia založené na nehode alebo protiprávnom konaní, ku ktorému došlo pred vydaním vodičského preukazu iným členským štátom?“

O prejudiciálnej otázke

22 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 2 a článok 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby členský štát odmietal uznať na svojom území vodičské oprávnenie vyplývajúce z vodičského preukazu vydaného iným členským štátom a tým aj platnosť tohto preukazu, ak bolo jeho držiteľovi odobraté vodičské oprávnenie v prvom uvedenom členskom štáte po tom, ako mu bol vydaný sporný vodičský preukaz, pričom však šlo o trest za porušenie zistené pred vydaním tohto preukazu.

23 Pán Weber v podstate tvrdí, pričom sa odvoláva na judikatúru Súdneho dvora (uznesenia zo 6. apríla 2006, Halbritter, C-227/05, a z 28. septembra 2006, Kremer, C-340/05), že členský štát môže odmietnuť uznať vodičský preukaz vydaný iným členským štátom, avšak len z dôvodu správania sa jeho držiteľa po vydaní tohto preukazu.

24 Talianska vláda a Komisia Európskych spoločenstiev sa naopak domnievajú, že v situácii ako vo veci samej je členský štát oprávnený odmietnuť uznať platnosť vodičského preukazu vydaného iným členským štátom aj v takom prípade, ak by toto odmietnutie bolo odôvodnené správaním sa jeho držiteľa pred vydaním tohto preukazu.

25 Portugalská vláda sa domnieva, že účelom článku 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 je predísť práve rizikám vyplývajúcim zo správania sa osôb, ktoré sa odoberú po tom, čo im bol správnym opatrením dočasne pozastavený vodičský preukaz v členskom štáte, do iného členského štátu, aby získali druhý vodičský preukaz, napriek tomu, že prebieha správne konanie, v ktorom je overovaná ich spôsobilosť viesť motorové vozidlo a ktoré môže viesť k odobratiu vodičského oprávnenia.

26 Na úvod treba pripomenúť, že všeobecná zásada vzájomného uznávania vodičských preukazov vydaných členskými štátmi, ktorá je stanovená v článku 1 ods. 2 tejto smernice, bola prijatá na uľahčenie pohybu osôb sídliacich v inom členskom štáte ako v tom, kde skladali vodičské skúšky (pozri najmä rozsudky z 29. apríla 2004, Kapper, C-476/01, Zb. s. I-5205, bod 71; z 26. júna 2008, Wiedemann a Funk, C-329/06 a C-343/06, Zb. s. I-4635, bod 49, ako aj Zerche a i., C-334/06 až C-336/06, Zb. s. I-4691, bod 46).

27 Podľa ustálenej judikatúry stanovuje uvedený článok 1 ods. 2 vzájomné uznávanie vodičských preukazov vydaných členskými štátmi bez akýchkoľvek formalít. Toto ustanovenie im ukladá jasnú a presnú povinnosť, ktorá nenecháva žiadny priestor na voľnú úvahu vo vzťahu k prijímaniu opatrení zabezpečujúcich súlad s touto povinnosťou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. októbra 1998, Awoyemi, C-230/97, Zb. s. I-6781, body 41 a 42; rozsudky Kapper, už citovaný, bod 45; Wiedemann a Funk, už citovaný, bod 50, ako aj Zerche a i., už citovaný, bod 47).

28 Článok 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 však dovoľuje členským štátom za určitých okolností, najmä z dôvodov bezpečnosti cestnej premávky, uplatniť svoje vnútroštátne opatrenia na obmedzenie, prerušenie, odobratie alebo zrušenie vodičského oprávnenia všetkým držiteľom vodičských preukazov, ktorí majú zvyčajné bydlisko na ich území, a odmietnuť uznať platnosť akéhokoľvek vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorá na jeho území podlieha takým opatreniam.

29 Súdny dvor už v tejto súvislosti opakovane pripomenul, že článok 8 ods. 4 prvý pododsek smernice 91/439 predstavuje výnimku zo všeobecnej zásady vzájomného uznávania vodičských preukazov, a preto ho treba vykladať doslovne (pozri najmä rozsudky Wiedemann a Funk, už citovaný, bod 60, ako aj Zerche a i., už citovaný, bod 57).

30 Zo spresňujúcich informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že v čase, keď pán Weber získal svoj český vodičský preukaz, t. j. 18. novembra 2004, mu bol správnym opatrením zo 17. novembra 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. decembra 2004, dočasne na jeden mesiac pozastavený nemecký vodičský preukaz. Až po získaní českého vodičského preukazu mu 17. marca 2005 bolo odobraté vodičské oprávnenie. Okrem toho je nesporné, že okolnosti, na ktorých základe bol pánovi Weberovi dočasne pozastavený vodičský preukaz, ako aj odobraté vodičské oprávnenie, boli zistené 18. septembra 2004, t. j. pred vydaním uvedeného českého vodičského preukazu.

31 Nie je možné, aby smernica 91/439 stanovovala povinnosť uznať platnosť vodičského preukazu vydaného za takýchto okolností.

32 Súdny dvor však už rozhodol, že členský štát môže podľa článku 8 ods. 2 smernice 91/439 uplatniť svoje vlastné predpisy v oblasti odobratia vodičského oprávnenia na držiteľa vodičského preukazu vydaného iným členským štátom predovšetkým len z dôvodu správania sa daného držiteľa po vydaní vodičského preukazu (pozri rozsudky Wiedemann a Funk, už citovaný, bod 59, ako aj Zerche a i., už citovaný, bod 56; uznesenia Halbritter, už citované, bod 38, a Kremer, už citované, bod 35).

33 Vo veci, v ktorej bolo vydané už citované uznesenie Kremer, však nebolo spolu s odňatím vodičského preukazu držiteľovi zakázané získať nový preukaz. Čo sa týka ostatných vecí, v ktorých boli vyhlásené rozhodnutia citované v predchádzajúcom bode, lehoty dočasného zákazu získať nový vodičský preukaz, ktoré boli stanovené zároveň s odňatím vodičských preukazov, uplynuli v každom z prípadov pred dňom vydania nového preukazu.

34 S ohľadom na tieto úvahy Súdny dvor rozhodol, že členský štát môže využiť možnosť stanovenú v článku 8 ods. 2 smernice 91/439 len z dôvodu správania sa dotknutej osoby po vydaní vodičského preukazu druhým členským štátom. Toto ustanovenie totiž nemôže umožniť členskému štátu zvyčajného bydliska odmietnuť uznať vodičský preukaz vydaný iným členským štátom iba preto, lebo predchádzajúci vodičský preukaz bol jeho držiteľovi predtým odňatý v prvom členskom štáte (rozsudky Wiedemann a Funk, už citovaný, bod 66, ako aj Zerche a i., už citovaný, bod 63).

35 Úplne iná je situácia v spore vo veci samej. Na jednej strane bol pánovi Weberovi v čase získania českého vodičského preukazu opatrením príslušných nemeckých správnych orgánov dočasne pozastavený nemecký vodičský preukaz. Na druhej strane mu bolo po vydaní jeho českého vodičského preukazu odobraté vodičské oprávnenie za to isté konanie, za ktoré mu bol dočasne pozastavený vodičský preukaz.

36 V takom prípade musí byť na základe ustanovení smernice 91/439 a predovšetkým jej článku 8 ods. 4 priznaná príslušným orgánom a súdom členského štátu možnosť absolútne a definitívne odmietnuť uznať platnosť vodičského preukazu získaného v inom členskom štáte osobou, ktorej bol dočasne pozastavený nemecký vodičský preukaz v prvom členskom štáte, ak jej po dočasnom pozastavení vodičského preukazu bolo za to isté konanie odobraté vodičské oprávnenie (pozri v tomto zmysle uznesenie z 3. júla 2008, Möginger, C-225/07, bod 41). V tejto súvislosti je irelevantná okolnosť, že k odobratiu vodičského oprávnenia došlo až po vydaní nového vodičského preukazu, pretože dôvody na takéto odobratie existovali už v čase dočasného pozastavenia (pozri *a contrario* rozsudok Kapper, už citovaný, bod 74).

37 Akýkoľvek iný výklad by zbavil celej podstaty možnosť členského štátu uvedenú v článku 8 ods. 4 prvom pododseku smernice 91/439 odmietnuť uznať platnosť akéhokoľvek vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorej bolo na jeho území odobraté vodičské oprávnenie.

38 Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 42 svojich návrhov, len členský štát, na ktorého území došlo k porušeniu, je oprávnený toto porušenie sankcionovať prípadným odňatím vodičského preukazu alebo odobratím vodičského oprávnenia, pričom môže, ale nemusí stanoviť lehotu, počas ktorej bude danej osobe zakázané žiadať o nový preukaz.

39 Pritom keby bol členský štát povinný uznať platnosť vodičského preukazu vydaného iným členským štátom z dôvodu, že držiteľ tohto preukazu sa nedopustil na území prvého členského štátu nijakého porušenia po vydaní druhého preukazu, hoci mu bolo opatrením, ktoré je stále platné, na území prvého štátu odobraté vodičské oprávnenie na základe konania, ku ktorému došlo pred týmto vydaním, navádzalo by to osoby, ktoré sa dopustia porušení, za ktoré im môže byť vodičské oprávnenie odobraté, odísť ihneď do iného členského štátu, aby predišli správnym či trestným dôsledkom uvedených porušení, a úplne by to vyvrátilo dôveru, na ktorej spočíva systém vzájomného uznávania vodičských preukazov.

40 Okrem toho, ako Komisia zdôraznila vo svojich písomných pripomienkach, v situácii, ako je vo veci samej, uznanie platnosti vodičského preukazu vydaného českými orgánmi pánovi Weberovi, hoci bol v čase vydania tohto preukazu stále držiteľom nemeckého vodičského preukazu, by porušilo ciele smernice 91/439, ako aj znenie článku 7 ods. 5, podľa ktorého žiadna osoba nesmie byť držiteľom vodičského preukazu viac než jedného členského štátu.

41 Na základe uvedeného treba odpovedať na prejudiciálnu otázku tak, že článok 1 ods. 2 a článok 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby členský štát odmietal uznať na svojom území vodičské oprávnenie vyplývajúce z vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorej bolo na území prvého členského štátu odobraté vodičské oprávnenie, hoci k tomuto odobratiu došlo

až po vydaní uvedeného vodičského preukazu, pretože daný preukaz bol získaný počas platnosti opatrenia, ktorým bol preukaz vydaný v prvom členskom štáte pozastavený, a dôvody na toto opatrenie, ako aj na uvedené odobratie existovali v čase vydania druhého vodičského preukazu.

O trovách

42 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 2 a článok 8 ods. 2 a 4 smernice Rady 91/439/EHS z 29. júla 1991 o vodičských preukazoch, zmenenej a doplnenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 z 29. septembra 2003, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby členský štát odmietal uznať na svojom území vodičské oprávnenie vyplývajúce z vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorej bolo na území prvého členského štátu odobraté vodičské oprávnenie, hoci k tomuto odobratiu došlo až po vydaní uvedeného vodičského preukazu, pretože daný preukaz bol získaný počas platnosti opatrenia, ktorým bol preukaz vydaný v prvom členskom štáte pozastavený, a dôvody na toto opatrenie, ako aj na uvedené odobratie existovali v čase vydania druhého vodičského preukazu.

Podpisy